

Jedenasta Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyczna

Manchester (Wielka Brytania), 22–26 lipca 2013

Rozwiązania zadań turnieju indywidualnego

Zadanie nr 1. Reguły:

1. Jeśli liczba sylab w wyrazie (= rdzeń + końcówka) jest parzysta, wszystkie sylaby są krótkie. Jeśli liczba sylab w wyrazie jest nieparzysta, ostatnia parzysta sylaba rdzenia ulega wydłużeniu.

2 = 2 + 0: bu₁ja²-∅	3 = 2 + 1: ba₁ma:² -gu₃
4 = 2 + 2: bu₁ja²-gi₃mbal⁴	3 = 3 + 0: gu₁da:²ga₃-∅
4 = 3 + 1: gu₁da²ga₃-bi⁴	5 = 3 + 2: ju₁du:²lu₃-mu⁴jay₅
4 = 4 + 0: mu₁yu²ba₃ra⁴-∅	5 = 4 + 1: ga₁ja²gi₃mba:⁴ -gu₅

2. Jeśli końcówka **-ni** albo **-mu** następuje bezpośrednio po długiej samogłosce, traci własną samogłoskę.

(a) **mugaɽumu, waŋa:lgu.**(b) **bama:n** — człowieka (*dopełniacz*), **bupa:bi** — inna kobieta, **majurmuɽay** — z żabą, **muɽa:mni** — matki (*dopełniacz*).(c) obcego (*dopełniacz*) — **muyubara:n**, po sie rybacką — **mugaɽugu**, ojciec — **bimbi**, od żaby — **maɽu:rmu**, bez mężczyzny — **wagu:ɽagimbal**, gołębia (*dopełniacz*) — **ɽuduluni**, żółw — **baɽi:gal**, bez bumerangu — **waŋalgimbal**.**Zadanie nr 2.** Rzeczownik złożony ma następującą strukturę:

$$\boxed{\text{przydawka}} + \left\{ \begin{array}{l} \text{-d- (przed samogłoską)} \\ \text{-n- (przed spółgłoską)} \end{array} \right\} + \boxed{\text{wyraz określany}}.$$

<i>ilennime</i>	stado jeleni („dom jeleni”)	<i>møŋer</i>	grzmot
<i>joqonnime</i>	drewniany dom („dom jakucki”)	<i>ciremennime</i>	gniazdo
<i>saanchoje</i>	drewniany nóż	<i>joqonchoje</i>	nóż jakucki
<i>johudawur</i>	futrał na nos	<i>saadoŋoj</i>	drewniana skrzynia
(a) <i>ilenlegul</i>	karma dla jeleni	<i>uoduo</i>	wnuczę
<i>cireme</i>	ptak	<i>oŋoj</i>	torba
<i>johul</i>	nos	<i>aariinjohul</i>	lufa strzelby
<i>aariinmøŋer</i>	wystrzał („grzmot ze strzelby”)	<i>uodawur</i>	kołyska
<i>joqodile</i>	koń („jeleń jakucki”)	<i>joqol</i>	Jakut

(b) **aarii** — strzelba, **aariidoŋoj** — futrał na strzelbę, **ciremedawur** — gniazdo (= *ciremennime*), **ile** — jeleni, **johudewce** — koniuszek nosa, **legul** — żywność, **saal** — drewno, **saannime** — drewniany dom (= *joqonnime*), **uo** — dziecko.(c) żelazny ptak — **cuoncirome**, chrapanie — **johunmøŋer**, koniuszek ostrza noża — **chojedewce**, worek na prowiant — **legudoŋoj**.

Zadanie nr 3. Reguły:

1. x [ʔ].
2. Rzeczownik i następująca po nim przydawka są wymawiane jako jeden wyraz, ale na końcu pierwszego słowa zwrotu zanika [i] po samogłosce, a na początku drugiego słowa zanika [ʔ].
 $xisitai\ xagai$ [ʔisitaʔ_ʔagai] → [ʔisitaagai]

3. 1 sylaba = CVV, CV albo VV (C = spółgłoska, V = samogłoska). Podział na sylaby zaczyna się od końca słowa.

$xiaapisi$ → [ʔiaapisi] → [ʔiaapi.si] → [ʔiaa.pi.si] → [ʔi.aa.pi.si]
 $hixi\ xitaxi$ [hiʔi_ʔitaiʔi] → [hiʔitaiʔi] → ... → [hi.ʔi.tai.ʔi]

4. Hierarchia wagi sylab: TVV > DVV > VV > TV > DV (T = bezdźwięczna spółgłoska ([h, k, p, s, t, ʔ]), D = dźwięczna spółgłoska ([b, g])). Ostatnia sylaba z grupy najbardziej ważkich uzyskuje akcent główny.

$giopai\ sabi$ [giopaʔ_ʔsabi] → $^{TV=TV>DV}$ [gio...pa.sa.bi] → [gio.pa.¹sa.bi]

5. Związek wyrazowy posiada akcent wtórny, jeśli ostatnie trzy sylaby nie zawierają żadnej części pierwszego słowa. Stawia się go według tych samych zasad co akcent główny, ale z pominięciem trzech ostatnich sylab.

$giopai\ sabi$ [giopaʔ_ʔsabi] → $\overbrace{[gio...pa]}^1 \overbrace{[sa.bi]}^2$ → [gio.pa.¹sa.bi]
 $giopai\ xaibogi$ [giopaʔ_ʔaibogi] → $\overbrace{[gio.pa]}^1 \overbrace{[ai.bo.gi]}^2$ → [₂gio.pa.¹ai.bo.gi]

Odpowiedzi:

<i>xaabi</i>	ʔa. ¹ ai.bi	cienki
<i>xaapisi</i>	¹ ʔaa.pi.si	ramię
<i>xitiixisi</i>	ʔi. ¹ tii.ʔi.si	ryba
<i>bigi</i>	bi. ¹ gi	grunt
<i>kagahoaogii</i>	ka.ga.ho.ao. ¹ gii	papaja
<i>kaibai</i>	¹ kai.bai	małpa
<i>kapiigaiitooi</i>	ka.pii.ga.ii.to. ¹ ii	ołówek
<i>poogaihiaio toio</i>	poo.gai. ¹ hia.to.io	stary banan
<i>xabagi kapioxio</i>	₂ ʔa.ba.gi.ka.pio. ¹ ʔio	inny tukan
<i>xabagi xogiai</i>	ʔa.ba. ¹ gio.gi.ai	wielki tukan

Zadanie nr 4. Kolejność słów to $\boxed{\text{podmiot}} \boxed{\text{czasownik}} \boxed{\text{dopełnienie}}$. Jeśli podmiot nie jest ani posiadany, ani nazwą własną, poprzedzony jest rodzajnikiem *a*.

Rzeczownik: $\boxed{\text{rdzeń}} + [-hi \text{ l. mn.}] + \left[\begin{array}{l} \text{posiadający:} \\ -ku \quad 1 \text{ os. l. poj.} \\ -no \quad 3 \text{ os. l. poj.} \\ -ndo \quad 3 \text{ os. l. mn.} \end{array} \right]$.

Nazwa własna: $a + \boxed{\text{pierwsza sylaba rdzenia}} + a + \boxed{\text{rdzeń}}$.

Posiadanie:

$\boxed{\text{posiadane} -no \text{ posiadający (l. poj.)}}$, $\boxed{\text{posiadane} -ndo \text{ posiadający (l. mn.)}}$.

Czasownik: $\left\{ \begin{array}{l} d- \text{ ożywiony i l. mn.} \\ n- \text{ nieożywiony albo l. poj.} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} o- \text{ czas teraźniejszy} \\ a- \text{ czas przyszły} \end{array} \right\} + \boxed{\text{rdzeń}}$.

Czas przyszły: jeśli pierwszą głoską rdzenia jest *f*-, zostaje ona zastąpiona przez *m*-, w przeciwnym wypadku po pierwszej spółgłosce pojawia się *-um-*.

Przyimek *we* wskazuje kierunek ruchu.

1. *andoandoke nogholi lagahiku*.
- (a) Małpa kupuje moje mrówki.
2. *a dhinhi dasumuli we murindo robhinehi*.
Demony wrócą do wychowanka kobiet.
3. Mrówka wespnie się na kamień wychowanka.
a-la-a-laga na-moni we kontu-no muri.
4. Mrówki idą do Demona.
a laga-hi do-kala we a-dhi-a-dhini.
- (b) 5. Małpy moich kobiet rozetną moje banany.
ndoke-hi-ndo robhine-hi-ku da-dumodo kalei-hi-ku.
6. Góry małpy są daleko.
molo-hi-no ndoke no-kodoho.

Zadanie nr 5. Aktywność w obszarze A wywołuje koncept schronienia. Aktywność w obszarze B wywołuje koncept manipulowania. Aktywność w obszarze C wywołuje koncept jedzenia. Aktywność w obszarze D wywołuje długość słowa. Naukowcy twierdzą, że trzy pierwsze czynniki mają wysokie znaczenie dla zdolności przeżycia w środowisku (wyniki eksperymentu zgadzają się z danymi na temat zachowania ludzi w realnym życiu), a obszar D jest odpowiedzialny za przybliżone przedstawienie wizualne napisanego słowa.

Słowo	Tłumaczenie	Obszar A (schronienie)	Obszar B (manipulowanie)	Obszar C (jedzenie)	Obszar D (długość słowa)
<i>refrigerator</i>	'łódówka'	niska	niska	wysoka	wysoka
<i>cow</i>	'krowa'	niska	niska	wysoka	niska
<i>bed</i>	'łóżko'	wysoka	niska	niska	niska
<i>butterfly</i>	'motyl'	niska	niska	niska	wysoka
<i>spoon</i>	'łyżka'	niska	wysoka	wysoka	niska
<i>cat</i>	'kot'	niska	niska	niska	niska